

سنجش پایداری و توانایی اجزاء نقدی و تعهدی سود در پیش بینی سود سال آتی، تحت شرایط محافظه کاری و رقابت در بازار محصول

فاطمه میر

دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران
mirfatemeh23@gmail.com

محسن دستگیر

استاد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)
Dastmw@yahoo.com

سعید دائی کریم زاده

دانشیار اقتصاد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران
saeedkarimzade@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۳/۲۲ تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۵/۲۱

چکیده

این پژوهش به سنجش پایداری و توانایی سود و اجزاء نقدی و تعهدی آن در پیش بینی سود آتی، تحت شرایط محافظه کاری و رقابت در بازار محصول می‌پردازد. بدین منظور سود به اجزای خود یعنی، اقلام تعهدی عادی و غیرعادی، تغییرات در وجه نقد، خالص نقد توزیع شده به سهامداران و بستانکاران تفکیک شده است. جامعه آماری این پژوهش متشکل از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۶-۱۳۸۹ است که نمونه ای شامل ۱۱ شرکت است. به منظور آزمون فرضیه ها، پس از جمع آوری داده های مورد نیاز، الگوهای نهایی به روش داده های تابلویی و با استفاده از رگرسیون چند متغیره مناسب، تخمین زده شدند. یافته های تحقیق نشان می دهد که محافظه کاری و رقابت در بازار محصول، دارای تاثیر منفی و معناداری بر پایداری و توانایی سود و اجزای نقدی و تعهدی آن در پیش بینی سود آتی هستند.

واژه‌های کلیدی: پایداری اجزاء سود، محافظه کاری، رقابت در بازار محصول.

۱- مقدمه

صحيح بازده سهام توسط سرمايه گذاران می شود دارای اهمیت زیادی است.

محافظه کاری حسابداری به عنوان عکس العملی محتاطانه در قبال عدم اطمینان و به منظور حمایت از حقوق و ادعاهای صاحبان سهام و اعتبار دهندگان تعریف شده است، لذا انتظار می رود اتخاذ تصمیمات محافظه کارانه منجر به کاهش ریسک و تغییر بازدهی شرکت‌ها شود (صالحی، ۱۳۹۵). همچنین محافظه کاری به عنوان یک مکانیزم راهبردی، انگیزه‌های مدیریت را جهت تسریع در افشای اخبار خوب و تأخیر در افشای اخبار بد محدود می‌کند که این امر منجر به افزایش افشای اطلاعات حسابداری در بازار، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، کاهش هزینه‌های نمایندگی، کاهش مدیریت سود و در نتیجه افزایش کیفیت سود می‌شود.

امروزه رقابت پذیری، یک موضوع محوری در سطح دنیا است؛ که از آن به عنوان وسیله‌ای جهت دستیابی به رشد اقتصادی مطلوب و توسعه پایدار یاد می‌شود. رقابت پذیری به معنای توانایی شرکت در ماندگاری در بازار کسب و کار، محافظت از سرمایه‌های مختلف شرکت، بازگشت سرمایه و تضمین شغل‌ها در آینده تعریف شده است. یکی از ویژگی‌های شرکت موفق، برخورداری از قدرت رقابت پذیری است. در عین حال ویژگی بارز شرکت‌های ناموفق، عدم برخورداری از این قدرت است. رقابت بازار محصول به عنوان یک مکانیزم خارجی حاکمیت شرکتی در نظارت بر مدیریت و کاهش هزینه‌های نمایندگی در نظر گرفته می‌شود. رقابت موجب بهبود عملکرد مدیران و اتخاذ تصمیمات بهینه می‌شود، چون عدم موفقیت در این موارد، ورشکستگی و از دست رفتن بازار را به دنبال دارد (کدیا و فلیپون، ۲۰۰۹).

در این مقاله، رابطه بین پایداری سود و اجزای تعهدی و نقدی آن و سود سال آتی، تحت شرایط محافظه کاری و رقابت در بازار محصول، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

۲- مبانی نظری

پایداری سود به معنای تکرار پذیری سود جاری است. هر چه پایداری سود بیشتر باشد یعنی واحد تجاری توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد و بنابراین کیفیت سود واحد تجاری بیشتر است. به طور کلی هر چه سود گزارش شده به استفاده کنندگان کمک کند تا تصمیمات بهتری بگیرند، آن سود با کیفیت‌تر محسوب می‌شود. برخی تحلیل‌گران معتقدند هر چه نسبت جریان نقد عملیاتی به سود خالص بیشتر باشد، سود با کیفیت‌تر است. (صالحی، بزرگمهریان و امینی، ۱۳۹۵).

صورت‌های مالی هر شرکتی همواره مهم‌ترین مبنا برای تصمیم‌گیری در مورد وضعیت مالی و چشم انداز آتی آن شرکت بوده است. هدف اصلی گزارشگری مالی، فراهم کردن اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری است. صورت‌های مالی با کیفیت‌تر، تصمیم‌گیری بهینه و کارایی بازار سرمایه را افزایش می‌دهد. صورت سود و زیان یکی از صورت‌های مالی اساسی است که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. سود به عنوان یکی از مهم‌ترین شاخص‌های حسابداری، همواره برای اهداف متعددی همچون ارزیابی سهام، ارزیابی عملکرد مدیریت شرکت‌ها و همچنین به منظور بهبود تصمیمات مربوط به سرمایه گذاری، کانون توجه سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان بوده است. به دنبال بحران‌های مالی پی در پی و ورشکستگی شرکت‌های بزرگ دنیا در سال‌های اخیر، توجه پژوهش‌گران و تحلیل‌گران مالی از تاکید صرف بر رقم سود، به سمت کیفیت سود سوق پیدا کرده است. معیارهای متفاوتی برای سنجش کیفیت سود وجود دارد. پایداری سود به عنوان یکی از ویژگی‌های کیفیت سود، تداوم و ثبات سود از یک دوره به دوره بعد را ارزیابی می‌کند. پایداری سود مورد توجه سرمایه گذاران می‌باشد، آنها در پیش بینی سود دوره‌های آتی، جریان‌های نقد مورد انتظار و حتی بازده‌های سهام، نه تنها به رقم سود بلکه به اجزای تشکیل دهنده سود نیز توجه دارند. اگر سرمایه گذاران، پایداری اجزای سود را پیش بینی نکنند، این امر ممکن است منجر به قیمت گذاری نادرست سهام گردد.

اسلون^۱ (۱۹۹۶) شواهدی حاکی بر همراه کننده بودن جزء تعهدی سود ارائه نمود و پس از آن بر اساس مفروضات وی تحقیقات زیادی در این زمینه انجام شد که علت همراه کننده‌گی جزء تعهدی سود را پایداری کمتر آن نسبت به جزء نقدی سود، بیان کردند (اسلون، ۱۹۹۶)؛ ژای^۲، ۲۰۰۱؛ ریچاردسون، اسلون و سولیمان^۳، ۲۰۰۵؛ چن و شان^۴، ۲۰۱۰؛ آرتیکیز و پاناستاسوپولوس^۵، ۲۰۱۶؛ عظیمی، ۱۳۹۳؛ دستگیر، سروش یار و علی احمدی، ۱۳۹۲). شناسایی نحوه قیمت گذاری سود و اجزای نقدی و تعهدی آن، می‌تواند یکی از عوامل موثر در پیش بینی بازده سهام باشد (مشایخی فدائی نژاد و کلانه رحمانی، ۱۳۸۹). پیش بینی بازده خود عامل مهمی در قیمت گذاری سهام است. ارزشیابی نادرست سهام ممکن است منجر به شکست بازار و تخصیص نابهینه منابع کمیاب شود (عظیمی، ۱۳۹۳). بنابراین شناسایی عوامل قیمت گذاری نادرست اجزای سود که خود مانع ارزیابی و پیش بینی

با وجود گذشت بیش از دو دهه از مقاله شاخص اسلون (۱۹۹۶) که نشان دهنده شواهدی دال بر قیمت گذاری اشتباه ارقام تعهدی بود، هنوز هم نتایج پژوهش‌های مالی و حسابداری حاکی از وجود عدم کارایی بازار در ارتباط با قیمت گذاری ارقام تعهدی است. از این رو شناخت اجزای نقدی و تعهدی سود، ویژگی‌های آن از جمله پایداری سود و عوامل اثرگذار بر این پایداری، حائز اهمیت است. یکی از عوامل اثرگذار بر پایداری اجزای نقدی و تعهدی سود، محافظه کاری است (وکیل و عالم، ۲۰۱۴).^۷

ارقام تعهدی زمانی در صورت‌های مالی ایجاد می‌شود که وجه نقد مرتبط با یک رویداد جاری، در دوره آتی دریافت یا پرداخت گردد و یا وجه نقد مربوط به یک رویداد آتی در دوره جاری دریافت یا پرداخت گردد. در واقع ارقام تعهدی ناشی از تعدیلاتی است که در صورت‌های مالی در ارتباط با این‌گونه رویدادها انجام می‌شود. از طرفی عوامل زیادی در انجام این تعدیلات موثر هستند (ریچاردسون و اسلون، ۲۰۰۵).^۸ یکی از این عوامل تاثیر گذار، محافظه کاری می‌باشد. در واقع اعمال محافظه کاری در گزارش‌گری مالی، به دلیل الزام به موقع شناسایی زیان‌ها، منجر به شناسایی کامل زیان‌ها و سایر اخبار منفی شده در نتیجه پایداری سود را کاهش می‌دهد. در واقع محافظه کاری با استفاده از ارقام تعهدی باعث می‌شود تا اخبار بد در صورت سود و زیان نسبت به صورت گردش وجه نقد زودتر شناسایی شود، به عبارت دیگر شناسایی زیان‌های زودگذر که در اثر اعمال محافظه کاری در گزارش‌گری مالی اتفاق می‌افتد، از طریق ارقام تعهدی صورت می‌پذیرد (لی و ژانگ، ۲۰۱۵).^۹ بنابراین از آنجایی که اعمال محافظه کاری باعث کاهش پایداری سود می‌شود و این امر از طریق ارقام تعهدی صورت می‌گیرد، لذا می‌توان پیش بینی نمود که محافظه کاری می‌تواند تاثیر منفی بر پایداری ارقام تعهدی داشته باشد. با توجه به اینکه پایداری اجزای تعهدی و نقدی سود متفاوت است، لذا می‌توان انتظار داشت تاثیر محافظه کاری بر پایداری این اجزا نیز متفاوت باشد.

با وجود این‌که در چارچوب نظری و گزارش‌گری مالی ایران، با تعریف محافظه کاری، تحت عنوان احتیاط، توجه کافی به این میثاق حسابداری شده است و در استانداردهای حسابداری نیز به صورت ضمنی و صریح الزاماتی در جهت اعمال محافظه کاری در نظر گرفته شده است ولی مطالعات چندانی در زمینه اثر محافظه کاری بر پایداری اجزای سود خصوصا اجزای نقدی صورت نگرفته است. این در حالی است که نتایج مطالعات سایر کشورها نیز نشان می‌دهد که تحلیل-گران مالی نمی‌توانند درک صحیحی از تاثیر محافظه کاری بر

گزارش‌گری مالی داشته باشند، در حالی که اگر آنها می‌توانستند نقش محافظه کاری بر گزارش‌گری مالی را به درستی تجزیه و تحلیل نمایند می‌توانستند پیش بینی‌های دقیقی از سود حسابداری ارائه نمایند (لی و ژانگ، ۲۰۱۵). بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع، یکی از اهداف این پژوهش، بررسی تاثیر محافظه کاری بر پایداری اجزای نقدی و تعهدی سود می‌باشد و امید است که تحلیل گران و فعالان بازار سرمایه با در نظر گرفتن این موضوع، بتوانند به پیش بینی درستی از سود حسابداری دست یابند.

همچنین بالا کریشان و کوهن^{۱۰} (۲۰۱۱) در تحقیقی نشان دادند که، رقابت در بازار محصول به عنوان یک نیروی محدود کننده در مدیران خصوصا در زمینه گزارش‌گری نادرست اطلاعات مالی می‌باشد. نتایج پژوهش چن، من و یای (۲۰۱۳)^{۱۱}، نشان داد که رقابت در بازار محصول در شرکت‌های آمریکایی باعث افزایش کیفیت ویژگی‌های سود از جمله ویژگی‌های ارقام تعهدی و مربوط بودن می‌شود. در ادبیات حسابداری ایران نیز، پژوهش‌های اندکی در مورد بررسی تاثیر رقابت بازار محصول بر ویژگی‌های کیفی سود صورت گرفته است. نمازی و ابراهیمی (۱۳۹۱) در پژوهش خود نشان دادند که رقابت در بازار محصول باعث افزایش بازده سهام می‌شود. نمازی، رضایی و ممتازیان (۱۳۹۳) در پژوهشی نشان دادند که رابطه مستقیم و معناداری بین رقابت در بازار محصول و ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی از جمله کیفیت سود و کیفیت افشا وجود دارد. خواجهی، هاشم پور و عسگری (۱۳۹۲) در تحقیقی نشان دادند که بین رقابت در بازار محصول و مدیریت سود رابطه منفی معناداری وجود دارد. عباس زاده، ودیعی و بیگی (۱۳۹۳) در تحقیقی نشان دادند که رقابت در بازار محصول باعث افزایش پایداری سود می‌شود

پرس^{۱۲} (۲۰۱۰) یک چارچوب انتظارات عقلایی را بسط می‌دهد و بیان می‌دارد که در بازار محصول، رقابت ناقص و در بازار سرمایه، رقابت کامل وجود دارد. رقابت ناقص در بازار محصول به این معناست که شرکت‌ها تا اندازه ای توانایی تعیین قیمت محصول خود را ندارند. شرکتی که از قدرت بازار محصول برخوردار است، هنگامی که با نوسان‌های تولیدی منفی (مثبت) مواجه می‌شود و میزان خروجی آن کاهش (افزایش) می‌یابد، قادر خواهد بود تا قیمت محصول خود را افزایش (کاهش) دهد و از سود خود محافظت نماید. از آنجایی که سود شرکت‌هایی که قدرت بازار محصول بزرگ تری دارند، با ریسک کمتری مواجه است، سرمایه گذاران سهام آن را بیشتر معامله می‌کنند، لذا به نظر می‌رسد شرکت‌هایی

با قدرت بازار محصول بیشتر، از کیفیت سود بیشتری برخوردار می‌باشند (کیل و لون^{۱۳}، ۲۰۱۱).

با توجه به مطالب مذکور و نظر به اینکه پژوهش‌های انگشت شماری در مورد تاثیر رقابت بازار بر پایداری سود در ایران انجام شده است یکی از اهداف اصلی این پژوهش، بررسی اثر رقابت بر پایداری سود و اجزای نقدی و تعهدی آن است. بر اساس یافته‌های حاصل از مطالعات فوق، پیش‌بینی می‌شود که محافظه‌کاری و رقابت در بازار محصول، بر توانایی سود و اجزاء نقدی و تعهدی آن در پیش‌بینی سود سال آتی تاثیر داشته باشد. این ادعا در قالب چهار فرضیه در این تحقیق مورد آزمون قرار می‌گیرد.

۳- پیشینه پژوهش

۱-۳- پیشینه داخلی

احمدی، هاشمی و اکبری (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان « بررسی سودمندی افزایش پایداری تفاضلی مختص شرکت بر توان پیش‌بینی کنندگی مدل‌های مقطعی پیش‌بینی سود» به بررسی داده‌های ۱۶۵ شرکت بورسی طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶ پرداختند. نتایج حاصل بیانگر این است پایداری تفاضلی اجزای سود مختص شرکت، منجر به افزایش توان پیش‌بینی کنندگی مدل‌های مقطعی پیش‌بینی سود می‌گردد.

رضایی و ویسی حصار (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان « بررسی پایداری و قیمت‌گذاری سود، اقلام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی در شرکت‌ها» داده‌های ۱۰۶ شرکت بورسی طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ مورد بررسی قرار دادند. آنها با استفاده از تحلیل رگرسیون حداقل مربعات غیرخطی در قالب سیستم معادلات همزمان و نیز آزمون میشکین نشان دادند که سود عملیاتی پایدار است و می‌توان بر اساس روند سودهای جاری، سودهای آتی را پیش‌بینی نمود. همچنین پایداری جزء نقدی سود بیشتر از جزء تعهدی است ولی از منظر بازار، سرمایه‌گذاران قابلیت اتکای بیشتری به اقلام تعهدی نسبت به جزء نقدی سود نشان می‌دهند. در نهایت، بین پایداری سود و اجزای سود برآورد شده توسط سرمایه‌گذاران و پایداری واقعی سود و اجزای سود تفاوت معناداری وجود دارد.

اسدی، نادری نورعینی و سرفراز (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان « تأثیر محافظه‌کاری بر پایداری اقلام تعهدی» به بررسی تاثیر محافظه‌کاری بر پایداری اقلام تعهدی کل و اجزای آن در شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵ پرداختند. نتایج حاصل بیانگر این است که محافظه‌کاری بر پایداری اقلام تعهدی کل تاثیر منفی

معناداری دارد. اما بر پایداری اجزای اقلام تعهدی تاثیر معناداری ندارد.

صادقی، دستگیر و امیری (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان بررسی تمرکز سرمایه‌گذاران بر پایداری اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی در سال‌های گزارش زیان انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که پایداری اقلام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی کمتر است و سرمایه‌گذاران پایداری کمتر اقلام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی را مد نظر قرار می‌دهند؛ لیکن پایداری کمتر اقلام تعهدی در سال‌های گزارش زیان خالص و پایداری کمتر اقلام تعهدی نسبت به جریان‌های نقدی در سال‌های گزارش زیان خالص مورد تأیید قرار نگرفت.

فخاری، نتاج کردی و محمدی (۱۳۹۶) در تحقیق خود با عنوان « بررسی اثر میانجی قدرت پیش‌بینی کنندگی سود بر رابطه بین رقابت در بازار محصول و بازده سهام» به بررسی اثر میانجی قدرت پیش‌بینی کنندگی سود بر رابطه بین رقابت در بازار محصول و بازده سهام پرداختند. در این تحقیق به روش حذف سیستماتیک تعداد ۷۶ شرکت در بورس اوراق بهادار تهران در طول دوره زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید و داده‌های آن‌ها مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. تکنیک آماری مورد استفاده جهت آزمون فرضیه، رگرسیون چند متغیره است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که، رقابت در بازار محصول بر قدرت پیش‌بینی کنندگی سود اثر مثبت معناداری دارد. همچنین قدرت پیش‌بینی کنندگی سود بر رابطه بین رقابت بازار محصول و بازده سهام اثر میانجی دارد.

یوسفی‌اصل، باقری و فهیمی (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان « بررسی تأثیر جزء نقدی سود بر پایداری سود و بازده سهام» به بررسی تاثیر پایداری سود و قیمت‌گذاری سهام بر اساس جز نقدی سود در ۱۳۵۰ سال - شرکت طی دوره ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۵ پرداختند. نتایج حاصل بیانگر این است که بین پایداری اجزای نقدی سود و بازده آتی سهام همبستگی معنی‌داری وجود ندارد، اما بین بازده غیر عادی سهام و وجه نقد پرداختی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

شمسی و آقا بیگی (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان «تاثیر رقابت در بازار محصول بر پایداری سود» از شاخص‌های هرفیندال- هیرشمن، لرنر و لرنر تعدیل شده به عنوان معیارهای رقابت در بازار محصول استفاده نمودند. نمونه آماری آنها ۶۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بود که طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۳ بررسی شد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از تحلیل آماری رگرسیون خطی چند متغیره استفاده نمودند. نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد که به

طور کلی دو شاخص رقابت در بازار محصول هرفیندال- هیرشمن و لرنر تعدیل شده بر پایداری سود تاثیر دارد ولی شاخص لرنر بر پایداری سود بی تاثیر است.

عباس زاده و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیق خود با عنوان «تاثیر رقابت بازار محصول بر معیارهای مختلف کیفیت سود مبتنی بر اصول حسابداری» به بررسی تاثیر رقابت بازار محصول بر معیارهای مختلف کیفیت سود از جمله پایداری سود پرداختند. آنها اطلاعات ۲۳۰ شرکت طی دوره ۱۰ ساله ۱۳۹۰ - ۱۳۸۶ را با استفاده از مدل های رگرسیونی چند متغیره مورد بررسی قرار دادند. در این پژوهش از معیارهای مختلف کیفیت سود مبتنی بر اصول حسابداری شامل کیفیت ارقام تعهدی، پایداری سود، قابلیت پیش بینی سود و همچنین معیارهای کیفیت سود مبتنی بر اصول فعالیت بازار شامل مربوط بودن ارزش، زمان بندی سود و ضریب واکنش سود، متغیر وابسته و رقابت بازار محصول، متغیر مستقل می باشد. یافته های پژوهش نشان می دهد که رقابت بازار محصول بر پایداری سود، تاثیر منفی و معکوس دارد ولی بر سایر معیارهای کیفیت تاثیری ندارد.

دستگیر و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیق خود با عنوان «ارزیابی تاثیر تغییرات غیرعادی وجه نقد در پایداری سود و کارایی بورس اوراق بهادار تهران در تشخیص ویژگی های پایداری اجزای سود» به بررسی پایداری تغییرات غیر عادی در وجه نقد در مقایسه با پایداری ارقام تعهدی غیرعادی پرداختند. آنها اطلاعات ۱۱۱ شرکت طی دوره ۱۰ ساله ۱۳۸۹ - ۱۳۸۰ را با استفاده از مدل های رگرسیونی چند متغیره مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق نشان داد که تفاوت معناداری بین پایداری تغییرات غیرعادی مثبت و منفی در وجه نقد وجود ندارد و ارقام تعهدی غیرعادی نسبت به تغییرات غیرعادی مثبت و منفی در وجه نقد پایداری بیشتری دارد. نتیجه دیگر تحقیق این بود که بورس تهران در انعکاس پایداری اجزای مختلف سود ناکارآمد است.

فغانی و احمدی (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان « بررسی پایداری تغییرات غیر عادی در اجزای سود حسابداری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران » به بررسی داده های ۱۴۷ شرکت بوردی طی سال های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۹ پرداختند. آنها با استفاده از تحلیل پنبلی و رگرسیون خطی چند متغیره فرضیه ها را مورد آزمون قرار دادند. نتایج تحقیق نشان داد که تغییرات غیر عادی منفی در مانده وجه نقد پایداری بیشتری نسبت به تغییرات غیر عادی مثبت دارد، همچنین تغییرات غیر عادی مثبت و منفی نسبت به ارقام تعهدی، پایداری بیشتری دارند.

خواجهی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهش خود با عنوان «بررسی تاثیر محافظه کاری بر پایداری سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران» به بررسی تاثیر محافظه کاری بر پایداری سود شرکت ها پرداختند و بدین منظور از اطلاعات مالی ۱۵۵ شرکت طی دوره ۱۳۸۶ - ۱۳۷۷ استفاده نمودند. آنها با استفاده از تحلیل پنبلی و رگرسیون خطی چند متغیره فرضیه ها را مورد آزمون قرار دادند و در نهایت به این نتیجه رسیدند که میان محافظه کاری و پایداری سود ارتباط معنادار و منفی وجود دارد.

۳-۲- پیشینه خارجی

گارنسی (۲۰۱۹)^{۱۴} به بررسی تاثیر رقابت در بازار محصول بر ارزش و عملکرد شرکت در بلندمدت پرداختند. نمونه آنان شامل ۳۲۹۷۴ سال- شرکت از شرکتهای آمریکایی بود. روش پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نوع همبستگی و برای آزمون فرضیه های تحقیق از روش رگرسیون استفاده شده است. نتایج نشان داد که برای دوره بلندمدت رقابت در بازار محصول تاثیر معناداری بر ارزش و عملکرد شرکت دارد.

محمود زاده و سیفی (۲۰۱۸) به بررسی تاثیر رقابت در بازار محصول بر ارتباط میان ساختار سرمایه و عملکرد مالی شرکت در میان شرکتهای ایرانی بین سال های ۲۰۱۴-۲۰۰۵ پرداختند. روش پژوهش آنان همبستگی بود. نتایج نشان داد استفاده از بدهی در ساختار سرمایه شرکت بر عملکرد مالی شرکت تاثیر گذار است و این تاثیر در سطوح مختلف رقابت به شکل متفاوت می باشد.

احمد ابوسمک^{۱۵} (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان تاثیر پایداری سود و اجزاء آن در پیش بینی سود آتی، در مصر، به بررسی پایداری سود و اجزای آن پس از پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی^{۱۶}، بین ۱۴۳ شرکت بوردی طی دوره ۲۰۱۵-۲۰۰۸ پرداخت و با استفاده از تحلیل آماری رگرسیون خطی چند متغیره، نشان داد که پایداری ارقام تعهدی بیش از ارقام نقدی است و پایداری ارقام تعهدی تحت تاثیر نحوه ارائه منصفانه این ارقام قرار دارد.

آرتیکیز و پاناستاسوپولوس^{۱۷} (۲۰۱۶) در پژوهش خود با استفاده از اطلاعات مالی شرکت های انگلستان طی دوره ۲۰۱۳-۱۹۸۱ به بررسی توانایی اجزاء نقدی سود در پیش بینی سود و بازده عادی و بازده غیرعادی سهام در سال آتی پرداختند. آنها جریان وجه نقد را به سه جزء کوچکتر یعنی ، تغییرات در مانده وجه نقد، خالص نقد توزیع شده بین صاحبان سهام و خالص نقد توزیع شده بین صاحبان بدهی تقسیم نمودند و با استفاده از تحلیل آماری رگرسیون خطی

نمی کند اما در شرکت های غیر محافظه کار این رابطه معنادار است.

بیزلند و همبرگ^{۲۲} (۲۰۱۳) در پژوهشی با عنوان «پایداری سود، شرایط اقتصادی و ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری» به بررسی اطلاعات مالی شرکت های سوئدی طی دوره ۲۰۰۶ - ۱۹۶۸ پرداختند. آنها پس از انجام آزمون تحلیل رگرسیون و تهیه نمودار سری زمانی بیان کردند که ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری بر سرمایه گذاری در منابع با ارزش تاثیر می گذارد، بدین صورت که محافظه کاری حسابداری موجب کاهش سرمایه گذاری می شود در نتیجه اجزاء سود ناپایدارتر می شود و این امر موجب می شود تا ارتباط ارزشی اطلاعات کمتر شود.

۴- روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، یک پژوهش کاربردی، از نظر شیوه انجام کار، یک پژوهش توصیفی، از نظر بعد زمانی، یک پژوهش پس رویدادی می باشد. ابزار گردآوری داده ها، بانک های اطلاعاتی تهیه شده توسط سازمان بورس اوراق بهادار تهران، کتابخانه سازمان بورس است. همچنین برای طبقه بندی، خلاصه نمودن، ارایه و تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزارهای اکسل و ایویوز ۱۰ استفاده شده است.

جامعه ی مورد نظر در این پژوهش شامل کلیه ی شرکت های است که تا پایان اسفند ۱۳۸۸ در سازمان بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده اند. دوره ی زمانی این تحقیق نیز از سال ۱۳۸۹ تا پایان سال ۱۳۹۶ در نظر گرفته شده است. نمونه گیری پژوهش نیز به صورت هدفمند بوده است. بدین صورت که در هر مرحله از بین کلیه ی شرکت های موجود، شرکت هایی که دارای شرایط زیر نبوده اند، حذف شده و در نهایت کل شرکت های باقی مانده برای انجام آزمون انتخاب شده اند:

- شرکت ها باید در طول سال مالی تداوم فعالیت داشته باشند.
 - نمونه آماری شامل شرکت های واسطه گری مالی و سرمایه گذاری نمی شود.
 - شرکت هایی که سال مالی آنها به پایان اسفند ختم نمی شود.
 - شرکت هایی که فاقد اطلاعات کافی برای انجام آزمون می باشند.
- با توجه به مجموعه ی شرایط مزبور، در نهایت تعداد ۱۱۱ شرکت در یک دوره ی ۸ ساله شامل ۸۸۸ سال - شرکت به

چند متغیره نشان دادند که نقد توزیع شده بین صاحبان سهام دارای پایداری بیشتری نسبت به سایر اجزاء می باشد یعنی توانایی بیشتری در پیش بینی سود و بازده عادی و غیرعادی سهام در سال آتی داد.

اسمری و اسمری^{۱۸} (۲۰۱۶) در تحقیقی با عنوان «پایداری سود در ترکیه» به بررسی و اندازه گیری پایداری سود و اجزاء آن در بزرگترین واحد تجاری صنعتی در ترکیه به نام توپراس^{۱۹} پرداختند. دوره زمانی پژوهش آنها ۲۰۱۴ - ۱۹۹۳ می باشد. پس از انجام آزمون های آماری تحلیل رگرسیون و تهیه نمودارهای سری زمانی این نتیجه رسیدند که اجزاء نقدی سود پایداری بیشتری نسبت به اجزاء تعهدی دارند.

پاناگیوتیس و گیورجیس^{۲۰} (۲۰۱۶) پژوهشی با عنوان بررسی تاثیر جزء نقدی سود بر پایداری سود و بازده سهام انجام دادند. این تحقیق در بورس اوراق بهادار انگلیس در ۲۴۷۳۱ مشاهده شرکت-سال و طی دوره زمانی ۲۲ ساله از سال ۱۹۸۱ تا ۲۰۱۳ و با مدل رگرسیون چند متغیره و با استفاده از داده های پنلی بورس اوراق بهادار لندن مورد بررسی قرار گرفت. متغیرهای تحقیق شامل جزء نقدی سود، پایداری سود و بازده سهام بود. یافته ها نشان داد که جزء نقدی سود بر پایداری سود و بازده سهام تاثیر معناداری دارد.

لی و ژانگ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان «محافظه کاری مشروط و پایداری اجزاء تعهدی سود» به بررسی اطلاعات ۱۰۲۴۱۶ سال- شرکت طی دوره ۲۰۰۶ - ۱۹۶۸ پرداختند. آنها ابتدا اجزای تعهدی سود را بر اساس میزان قابلیت اتکا آنها تفکیک کردند. سپس برای سنجش محافظه کاری مشروط از مدل باسو (۱۹۹۷) استفاده نمودند. همچنین برای آزمون فرضیه های پژوهش از تحلیل آماری رگرسیون خطی چند متغیره استفاده نمودند. نتایج تحقیق آنها نشان داد محافظه کاری میزان پایداری اقلام تعهدی که قابلیت اتکا بالایی دارند را کاهش می دهد اما بر پایداری اقلام تعهدی دارای قابلیت اتکا پایین، تاثیری ندارد.

چن، فلسام، پائیک و سامی (۲۰۱۴)^{۲۱} در پژوهش خود با عنوان «محافظه کاری حسابداری، پایداری سود و قیمت گذاری سود» با استفاده از اطلاعات مالی شرکت های آمریکا طی دوره ۲۰۱۰ - ۱۹۸۸ به بررسی تاثیر محافظه کاری بر پایداری سود و قیمت بازار سهام پرداختند. آنها با استفاده از تحلیل آماری رگرسیون خطی چند متغیره نشان دادند که تفکیک اجزاء پایدار و ناپایدار سود در شرکت های محافظه کار تفاوت معناداری در مربوط بودن اطلاعات حسابداری ایجاد

عنوان نمونه برای این پژوهش انتخاب شدند که مطابق با جدول زیر است.

جدول ۱- نحوه انتخاب نمونه

۳۲۰	تعداد کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۶
(۵۰)	تعداد شرکت‌هایی که پایان سال مالی آن پایان اسفند نمی باشد.
(۴۹)	تعداد شرکت‌های سرمایه گذاری، بیمه، لیزینگ، بانک‌ها و ...
(۱۱۰)	تعداد شرکت‌هایی که در دوره پژوهش دارای اطلاعات ناقص بودند.
۱۱۱	تعداد شرکت‌های باقی مانده به عنوان نمونه

مدل (۴)

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 M_t + \gamma_2 NDA_t + \gamma_3 DA_t + \gamma_4 \Delta CASH_t + \gamma_5 DIST_{E_t} + \gamma_6 DIST_{D_t} + \gamma_7 M_t * NDA_t + \gamma_8 M_t * DA_t + \gamma_9 M_t * \Delta CASH_t + \gamma_{10} M_t * DIST_{D_t} + \gamma_{11} M_t * DIST_{E_t} + \gamma_{12} Size_t + \gamma_{13} Lev_t + \gamma_{14} Beta_t + \vartheta_{t+1}$$

NI_{t+1} : سود خالص سال آتی

NI_t : سود خالص سال جاری

CON_t : شاخص محافظه کاری

M_t : شاخص رقابت در بازار محصول

NDA_t : اقلام تعهدی غیر اختیاری (عادی)

DA_t : اقلام تعهدی اختیاری (غیر عادی)

$\Delta CASH_t$: تغییرات در وجه نقد و سرمایه گذاری‌های کوتاه مدت

مدت

$DIST_D$: خالص نقد توزیع شده به اعتبار دهندگان که برابر است با:

متوسط دارایی‌ها/ (۱-) تغییر در تسهیلات مالی بلندمدت -

تغییر در حصة جاری بدهی بلندمدت)

$DIST_E$: خالص نقد توزیع شده به سهامداران که برابر است با:

متوسط دارایی‌ها/ (۱-) (سود خالص - تغییر در کل بدهی‌ها -

تغییر در کل دارایی‌ها)

size: اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی دارایی‌های کل در پایان دوره)

Lev: اهرم مالی (نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها در پایان دوره)

Beta: شاخص ریسک سیستماتیک که حساسیت قیمت سهام شرکت را در مقابل نوسانات شاخص بازار سهام نشان می دهد.

لازم به ذکر است که در این تحقیق ابتدا اقلام تعهدی کل محاسبه می شود، سپس با استفاده از مدل تعدیل شده جونز، اقلام تعهدی اختیاری و غیر اختیاری محاسبه می شود (دچوا، اسلون و سویینی، ۱۹۹۵):^{۲۳}

$$ACC_{it} = E_{it} - OCF_{it}$$

$$\left(\frac{ACC_{it}}{AT_{it-1}}\right) = \gamma_1 \left(\frac{1}{AT_{it-1}}\right) + \gamma_2 \left[\frac{(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it})}{AT_{it-1}}\right] + \gamma_3 \left(\frac{PPE_{it}}{AT_{it-1}}\right) + \varepsilon_{it}$$

$$NDA_{it} = \gamma_1 \left(\frac{1}{AT_{it-1}}\right) + \gamma_2 \left[\frac{(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it})}{AT_{it-1}}\right] + \gamma_3 \left(\frac{PPE_{it}}{AT_{it-1}}\right)$$

$$DA_{it} = \left(\frac{ACC_{it}}{AT_{it-1}}\right) - NDA_{it} = \varepsilon_{it}$$

۵- مدل و متغیرهای پژوهش

در این پژوهش برای آزمون فرضیه ها، از مدل های زیر استفاده می شود.

مدل ها برگرفته از مطالعات آرتیکیز و پاناستاسوپولوس (۲۰۱۶)، چن و شان (۲۰۱۴)، چن و همکاران (۲۰۱۴) و اسدی و همکاران (۱۳۹۶)، شمسی و آقا بیگی (۱۳۹۵) می باشد.

۶- فرضیه های پژوهش

فرضیه اول: محافظه کاری بر توانایی سود سال جاری در پیش بینی سود سال آتی تاثیر دارد.

فرضیه دوم: رقابت در بازار محصول بر توانایی سود سال جاری در پیش بینی سود سال آتی تاثیر دارد.

فرضیه سوم: محافظه کاری بر توانایی اجزاء نقدی و تعهدی سود در پیش بینی سود سال آتی تاثیر دارد.

فرضیه چهارم: رقابت در بازار محصول بر توانایی اجزاء نقدی و تعهدی سود در پیش بینی سود سال آتی تاثیر دارد.

مدل (۱)

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 Con_t + \gamma_2 NI_t + \gamma_3 Con_t * NI_t + \gamma_4 Size_t + \gamma_5 Lev_t + \gamma_6 Beta_t + \vartheta_{t+1}$$

مدل (۲)

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 M_t + \gamma_2 NI_t + \gamma_3 M_t * NI_t + \gamma_4 Size_t + \gamma_5 Lev_t + \gamma_6 Beta_t + \vartheta_{t+1}$$

مدل (۳)

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 Con_t + \gamma_2 NDA_t + \gamma_3 DA_t + \gamma_4 \Delta CASH_t + \gamma_5 DIST_{E_t} + \gamma_6 DIST_{D_t} + \gamma_7 Con_t * NDA_t + \gamma_8 Con_t * DA_t + \gamma_9 Con_t * \Delta CASH_t + \gamma_{10} Con_t * DIST_{D_t} + \gamma_{11} Con_t * DIST_{E_t} + \gamma_{12} Size_t + \gamma_{13} Lev_t + \gamma_{14} Beta_t + \vartheta_{t+1}$$

بعد از محاسبه شاخص محافظه‌کاری، برای همه سال - شرکت - ها، میانه محاسبه می‌شود و نسبت مذکور هر شرکت در هر سال با میانه مقایسه می‌گردد، اگر بزرگ‌تر از میانه باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر را می‌پذیرد.

• رقابت در بازار محصول (M)

در این تحقیق برای اندازه‌گیری رقابت بازار محصول از معیار زیر استفاده می‌کنیم:

شاخص هرفیندال و هیرشمن^{۲۶}: این شاخص از حاصل جمع توان دوم سهم بازار تمامی بنگاه‌های فعال در صنعت به دست می‌آید و میزان رقابت‌پذیری در سطح صنایع مختلف را اندازه‌گیری می‌کند. هر چه این شاخص بزرگ‌تر باشد، میزان تمرکز در صنعت بیشتر بوده و رقابت کمتری وجود دارد و بالعکس (چن، وانگ و لی^{۲۷}، ۲۰۱۲):

$$Herfindahl - Hirschman Index(HHI) = \sum_{i=1}^n \left(\frac{S_i}{S}\right)^2$$

S_i : فروش شرکت i

S : مجموع درآمد فروش شرکت‌های موجود در صنعتی که شرکت i در آن فعالیت می‌کند.

n : تعداد شرکت‌های موجود در صنعت مورد نظر

بعد از محاسبه شاخص رقابت، برای همه سال - شرکت‌ها، میانه محاسبه می‌شود و نسبت مذکور هر شرکت در هر سال با میانه مقایسه می‌گردد، اگر شاخص کوچک‌تر از میانه باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر را می‌پذیرد.

۷- یافته‌های پژوهش

۷-۱- آمار توصیفی

آمار توصیفی به تلخیص، توصیف و توضیح ویژگی‌های مهم داده‌ها گفته می‌شود. در این نوع آمار، ابتدا داده‌ها خلاصه شده و به صورت جدول‌های مختلف ارائه می‌شوند و سپس معیارهای عددی برای بدست آوردن مقدار معرف مرکز داده‌ها و مقادیر پراکندگی آنان بدست می‌آید.

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌کنیم به عنوان مثال متغیر NI (سود خالص در سال آتی) به عنوان یکی از متغیرهای وابسته در مدل‌های رگسیون تحقیق دارای میانگین ۰،۱۱۰، انحراف معیار ۰،۱۴۸، میانه ۰،۰۸۷، مینیمم و ماکسیمم به ترتیب ۰،۲۳۵ - و ۰،۵۸۹ می‌باشد. و سایر متغیرها نیز به همین ترتیب از جدول قابل تحلیل می‌باشد.

ACC_{it} : کل ارقام تعهدی، E_{it} : سود قبل از ارقام غیر مترقبه، OCF_{it} : وجوه نقد حاصل از عملیات
 NDA_{it} : ارقام تعهدی غیر اختیاری، DA_{it} : ارقام تعهدی اختیاری، AT_{it-1} : ارزش دفتری کل دارایی‌ها در اول دوره، ΔREV_{it} : تغییرات درآمد فروش شرکت i بین دو سال t و $t-1$ ، ΔREC_{it} : تغییرات حساب‌های دریافتی شرکت i بین دو سال t و $t-1$ ، PPE_{it} : ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت i در سال t .
 ε_{it} : جزء باقیمانده رگرسیون که بیانگر ارقام تعهدی اختیاری است.

متغیرهای تعدیل‌گر

• محافظه‌کاری (CON)

در این مقاله با استفاده از مدل زیر میزان محافظه‌کاری اندازه‌گیری می‌شود:

مدل خان و واتس^{۲۴} (۲۰۰۹) که در واقع مدل تعدیل شده باسو (۱۹۹۷)^{۲۵} می‌باشد. این مدل میزان حساسیت سود به بازده منفی (اخبار بد) را نسبت به حساسیت سود به بازده مثبت (اخبار خوب) را می‌سنجد.

$$E_t = \beta_0 + \beta_1 D_t + R_t(\mu_1 + \mu_2 size_t + \mu_3 Mb_t + \mu_4 lev_t) + D_t R_t(\lambda_1 + \lambda_2 size_t + \lambda_3 Mb_t + \lambda_4 lev_t) + (\alpha_1 size_t + \alpha_2 Mb_t + \alpha_3 lev_t + \alpha_4 D_t size_t + \alpha_5 D_t Mb_t + \alpha_6 D_t lev_t) + \varepsilon_0$$

E : سود قبل از ارقام غیر مترقبه هر سهم که بر قیمت بازار هر سهم در ابتدای دوره تقسیم شده است.

R : بازده سالانه سهام

DR : متغیر مجازی ست، در صورتی که بازده سهام منفی باشد مقدار یک و در غیر این صورت مقدار صفر می‌گیرد.

$Size$: اندازه شرکت (لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها در پایان دوره)

Mb : نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در پایان دوره.

Lev : اهرم مالی (نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها در پایان دوره)

برای محاسبه محافظه‌کاری، ابتدا مدل فوق را با استفاده از داده‌های مقطعی و برای هر سال جداگانه برآورد نموده، سپس با جایگذاری ضرایب λ_i محاسبه شده در رابطه زیر، شاخص محافظه‌کاری برای هر شرکت محاسبه می‌شود. هر چه این شاخص بزرگ‌تر باشد، میزان محافظه‌کاری نیز بیشتر است.

$$C - Score = \lambda_1 + \lambda_2 size_t + \lambda_3 Mb_t + \lambda_4 lev_t$$

جدول ۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	نماد	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
سود خالص	NI	0.110	0.087	0.589	-0.235	0.148
اقدام تعهدی اختیاری (غیر عادی)	DA	0.002	-0.001	0.419	-0.399	0.141
اقدام تعهدی غیراختیاری (عادی)	NDA	0.081	0.071	0.518	-0.156	0.092
تغییرات در وجه نقد	$\Delta CASH_t$	0.009	0.002	0.309	-0.193	0.064
خالص نقد توزیع شده به سهامداران	$DIST_E$	0.049	0.042	0.432	-0.519	0.131
خالص نقد توزیع شده به بستانکاران	$DIST_{D_t}$	-0.032	-0.014	0.273	-0.400	0.104
اندازه شرکت	SIZE	14.172	13.928	18.669	11.495	1.481
اهرم مالی	LEV	0.630	1.749	0.126	0.242	1.114
شاخص ریسک سیستماتیک	BETA	0.055	0.041	0.285	-0.091	0.063

منبع: یافته‌های پژوهش

۷-۲- تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های تحقیق

برای تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های تحقیق که با نرم افزار های اکسل و ایپوز ۱۰ انجام شده است. پس از بررسی خصوصیات توصیفی و در صورت نیاز نرمال کردن داده‌ها به بررسی ریشه واحد متغیرها و مانا نمودن متغیرها (در صورت نیاز) و پس از آن به بررسی نوع داده‌های تحقیق (داده‌های تابلویی یا ترکیبی) برای برازش مدل

ها اقدام شده است. در نهایت با بررسی دقیق مدل‌ها، الگوی بهینه ارائه خواهد شد.

آزمون چاو و هاسمن

قبل از برازش الگوی پژوهش، آزمون چاو (اف لیمر) به منظور بررسی استفاده از روش داده‌های تابلویی با اثرات ثابت در مقابل روش داده‌های ترکیبی برای نمونه‌ی پژوهش انجام شود.

جدول ۳- نتایج آزمون‌های انتخاب الگوی مناسب برآورد مدل‌ها

الگوی مورد بررسی	آزمون چاو		آزمون هاسمن		آزمون مورد قبول
	آماره	معناداری	آماره	معناداری	
الگوی (۱)	۱۱/۶۴	۰/۰۰۰	۹۳/۸۴	۰/۰۰۰	داده‌های تابلویی با رویکرد اثرات ثابت
الگوی (۲)	۱۵/۴۱	۰/۰۰۰	۹۲/۴۲	۰/۰۰۰	داده‌های تابلویی با رویکرد اثرات ثابت
الگوی (۳)	۱۱/۶۵	۰/۰۰۰	۲۹۶/۶۹	۰/۰۰۰	داده‌های تابلویی با رویکرد اثرات ثابت
الگوی (۴)	۱۱/۲۱	۰/۰۰۰	۳۱۶/۵۸	۰/۰۰۰	داده‌های تابلویی با رویکرد اثرات ثابت

منبع: یافته‌های پژوهش

۷-۳- آزمون فرضیه‌های تحقیق

۷-۳-۱- برازش مدل رگرسیونی جهت آزمون فرضیه اول

فرضیه اول: محافظه‌کاری بر توانایی سود سال جاری در پیش‌بینی سود سال آتی تاثیر دارد. نتایج حاصل از تخمین مدل یک در جدول ۴ نشان می‌دهد که مقدار معناداری آماره F برابر ۰/۰۰۰ است؛ و چون کمتر از ۰/۰۵ است یعنی مدل در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار است. ضریب تعیین مدل ۶۳ درصد است که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل، حدود ۶۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. آماره دوربین واتسون برابر ۲٫۲ است، که نشان می‌دهد همبستگی مرتبه اول میان باقیمانده‌های مدل وجود ندارد.

در مدل اول، سطح معناداری متغیر محافظه‌کاری (CON) بیشتر از ۰/۰۵ است (۰/۱۵۲)، بنابراین می‌توان بیان کرد که محافظه‌کاری رابطه معناداری با سود سال آتی ندارد. ضریب متغیر NI (γ_2) میزان پایداری سود را اندازه‌گیری می‌کند. با توجه به اینکه سطح معنی داری آن کمتر از ۵٪ می‌باشد (۰/۰۰۰)، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که سود جاری دارای رابطه مثبت و معناداری با سود آتی است؛ به عبارت دیگر سود، پایدار است. سطح معنی داری متغیر تعاملی محافظه‌کاری حسابداری بر توانایی سود سال جاری در پیش‌بینی سود سال آتی (CON*NI) کمتر از ۵٪ می‌باشد، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که ضریب این متغیر معنی دار است. بنابراین فرضیه پژوهش رد

نمی شود. با توجه به ضریب منفی این متغیر (۰/۱۷۸-) می توان بیان کرد که ضریب منفی محافظه کاری حسابداری بر توانایی سود سال جاری بیانگر آن است که افزایش محافظه کاری حسابداری موجب کاهش توانایی سودجاری در پیش-بینی سود آتی می شود. به عبارت دیگر با افزایش محافظه کاری، پایداری سود کاهش می یابد.

جدول ۴- مدل رگرسیونی برازش داده شده برای آزمون فرضیه اول

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 Con_t + \gamma_2 NI_t + \gamma_3 Con_t \cdot NI_t + \gamma_4 Size_t + \gamma_5 Lev_t + \gamma_6 Beta_t + \theta_{t+1}$$

متغیر	مقدار ضریب	انحراف استاندارد	مقدار آماره تی	سطح معنی داری
CON	0.015	0.010	1.433	0.152
NI	0.812	0.034	23.630	0.0000
CON*NI	-0.178	0.053	-3.384	0.0008
LEV	-0.048	0.019	-2.427	0.015
BETA	-0.072	0.063	-1.150	0.250
SIZE	0.003	0.003	1.284	0.199
C	0.001	0.036	0.021	0.983
مجذور R	0.63	میانگین متغیر وابسته		0.108
مجذور تعدیل شده R	0.62	انحراف معیار متغیر وابسته		0.151
انحراف استاندارد از رگرسیون	0.09	مجموع مربعات خطا		6.56
آماره f	107.36	آماره دوربین واتسون		2.22
احتمال معنی داری کل مدل	0.000			

منبع: یافته های پژوهش

را اندازه گیری می کند. با توجه به اینکه سطح معنی داری آن کمتر از ۵٪ می باشد (۰/۰۰۰)، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می توان بیان کرد که سود جاری دارای رابطه مثبت و معناداری با سود آتی است؛ به عبارت دیگر سود، پایدار است. همچنین، سطح معنی داری متغیر تعاملی رقابت بازار محصول بر توانایی سود سال جاری در پیش بینی سود سال آتی (M*NI) کمتر از ۵٪ می باشد، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می توان بیان کرد که ضریب این متغیر معنی دار است. بنابراین فرضیه پژوهش رد نمی شود. با توجه به ضریب منفی این متغیر (۰/۰۹۱-) می توان بیان کرد که ضریب منفی رقابت بازار محصول بر توانایی سود سال جاری در پیش بینی سود سال آتی، بیانگر آن است که افزایش رقابت در بازار محصول، موجب کاهش توانایی سودجاری در پیش بینی سود آتی می شود. به عبارت دیگر در شرایط رقابتی، پایداری سود کاهش می یابد.

۲-۳-۷- برازش مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه دوم

فرضیه دوم: رقابت در بازار محصول بر توانایی سود سال جاری در پیش بینی سود سال آتی تاثیر دارد. نتایج حاصل از تخمین مدل دوم در جدول فوق نشان می دهد که مقدار معناداری آماره F برابر ۰/۰۰۰ است؛ و چون کمتر از ۰/۰۵ است یعنی مدل در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار است. ضریب تعیین مدل ۶۳ درصد است که نشان می دهد متغیرهای مستقل، حدود ۶۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می دهند. آماره دوربین واتسون برابر ۲٫۲ است، که نشان می دهد همبستگی مرتبه اول میان باقیمانده های مدل وجود ندارد. در مدل دوم، سطح معناداری متغیر رقابت در بازار محصول (M) بیشتر از ۰/۰۵ است (۰/۹۷۴)، بنابراین می توان بیان کرد که رقابت در بازار محصول رابطه معناداری با سود سال آتی ندارد. ضریب متغیر NI (۲) میزان پایداری سود

جدول ۵- مدل رگرسیونی برازش داده شده برای آزمون فرضیه دوم

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 M_t + \gamma_2 NI_t + \gamma_3 M_t \cdot NI_t + \gamma_4 Size_t + \gamma_5 Lev_t + \gamma_6 Beta_t + \theta_{t+1}$$

متغیر	مقدار ضریب	انحراف استاندارد	مقدار آماره تی	سطح معنی داری
M	0.000	0.009	0.032	0.974
NI	0.789	0.038	21.043	0.0000
M*NI	-0.091	0.047	-1.914	0.049
BETA	-0.041	0.064	-0.646	0.519
SIZE	0.001	0.003	0.489	0.625
LEV	-0.048	0.018	-2.649	0.008

متغیر	مقدار ضریب	انحراف استاندارد	مقدار آماره تی	سطح معنی داری
C	0.035	0.042	0.835	0.404
مجذور R	0.63	میانگین متغیر وابسته		0.108
مجذور تعدیل شده R	0.62	انحراف معیار متغیر وابسته		0.151
انحراف استاندارد از رگرسیون	0.09	مجموع مربعات خطا		6.64
آماره f	105.82	آماره دوربین واتسون		2.2
احتمال معنی داری کل مدل	0.000			

* منبع: یافته‌های پژوهش

۳-۳-۷- برآزش مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه

سوم

فرضیه سوم: محافظه‌کاری بر توانایی اجزاء نقدی و تعهدی سود در پیش‌بینی سود سال آتی تاثیر دارد.

سطح معناداری متغیر محافظه کاری (CON) بیشتر از ۰/۰۵ است (۰/۱۸۳)، بنابراین می‌توان بیان کرد که محافظه کاری رابطه معناداری با سود سال آتی ندارد. سطح معناداری ضرایب متغیرهای اقلام تعهدی عادی، اقلام تعهدی غیر عادی، تغییرات وجه نقد، خالص نقد توزیع شده به بستانکاران و خالص نقد توزیع شده به سهامداران همگی کمتر از ۰/۰۵ است، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان بیان کرد که ضرایب این متغیرها معنی دار است. به عبارت دیگر تمام اجزای سود جاری دارای رابطه مثبت و معناداری با سود آتی هستند (اجزای نقدی و تعهدی سود، پایدار هستند).

نتایج حاصل از تخمین مدل سوم در جدول ۶ نشان می‌دهد که مقدار معناداری آماره F برابر ۰/۰۰۰ است؛ و چون کمتر از ۰/۰۵ است یعنی مدل در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار است. ضریب تعیین مدل ۶۰ درصد است که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل، حدود ۶۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می‌دهند. آماره دوربین واتسون برابر ۱،۹۷ است، که نشان می‌دهد همبستگی مرتبه اول میان باقیمانده‌های مدل وجود ندارد.

جدول ۶ - مدل رگرسیونی برآزش داده شده برای آزمون فرضیه سوم

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 CON_t + \gamma_2 NDA_t + \gamma_3 DA_t + \gamma_4 \Delta CASH_t + \gamma_5 DIST_{Et} + \gamma_6 DIST_{Dt} + \gamma_7 CON_t + \gamma_8 NDA_t + \gamma_9 DA_t + \gamma_{10} \Delta CASH_t + \gamma_{11} CON_t + \gamma_{12} DIST_{Dt} + \gamma_{13} CON_t + \gamma_{14} DIST_{Et} + \gamma_{15} SIZE_t + \gamma_{16} LEV_t + \gamma_{17} BETA_t + \vartheta_{t+1}$$

متغیر	مقدار ضریب	انحراف استاندارد	مقدار آماره تی	سطح معنی داری
CON	0.017	0.013	1.333	0.183
DA	0.644	0.049	13.242	0.0000
NDA	0.697	0.073	9.492	0.0000
DCASH	0.879	0.079	11.003	0.0000
DISTE	0.726	0.072	10.031	0.0000
DISTD	0.803	0.042	19.265	0.0000
<u>CON*DA</u>	-0.214	0.066	-3.270	0.001
<u>CON*NDA</u>	-0.231	0.094	-2.446	0.015
<u>CON*DCASH</u>	-0.253	0.121	-2.097	0.0363
<u>CON*DISTD</u>	-0.321	0.091	-3.522	0.001
<u>CON*DISTE</u>	-0.292	0.064	-4.562	0.0000
SIZE	0.006	0.003	1.994	0.047
BETA	-0.102	0.065	-1.565	0.118
LEVE	-0.093	0.021	-4.409	0.0000
C	0.006	0.038	0.159	0.8740
مجذور R	0.60	میانگین متغیر وابسته		0.108
مجذور تعدیل شده R	0.59	انحراف معیار متغیر وابسته		0.15
آماره f	56.71	مجموع مربعات خطا		7.07
احتمال معنی داری کل مدل	0.000	آماره دوربین واتسون		1.97

* منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج حاصل از تخمین مدل چهارم در جدول فوق نشان می دهد که مقدار معناداری آماره F برابر ۰/۰۰۰ است؛ و چون کمتر از ۰/۰۵ است یعنی مدل در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار است. ضریب تعیین مدل ۶۰ درصد است که نشان می دهد متغیرهای مستقل، حدود ۶۰ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح می دهند. آماره دوربین واتسون برابر ۱،۹۳ است، که نشان می دهد همبستگی مرتبه اول میان باقیمانده های مدل وجود ندارد.

سطح معناداری متغیر رقابت در بازار محصول (M) بیشتر از ۰/۰۵ است (۰/۱۵۹)، بنابراین می توان بیان کرد که رقابت در بازار محصول رابطه معناداری با سود سال آتی ندارد. سطح معناداری ضرایب متغیرهای اقلام تعهدی عادی، اقلام تعهدی غیر عادی، تغییرات وجه نقد، خالص نقد توزیع شده به بستانکاران و خالص نقد توزیع شده به سهامداران همگی بیشتر از ۰/۰۵ است، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می توان بیان کرد که ضرایب این متغیرها رابطه معناداری با سود سال آتی ندارند.

ضرایب متغیرهای تعاملی محافظه کاری بر توانایی اقلام تعهدی عادی، اقلام تعهدی غیر عادی، تغییرات وجه نقد، خالص نقد توزیع شده به بستانکاران و خالص نقد توزیع شده به سهامداران در پیش بینی سود سال آتی، به ترتیب برابر است با (۰/۲۱۴، ۰/۲۳۱، ۰/۲۵۳، ۰/۳۲۱، ۰/۲۹۲) و با توجه به سطح خطا آن ها که به ترتیب برابر است با (۰/۰۰۱، ۰/۰۱۴، ۰/۰۳۶، ۰/۰۰۵ و ۰/۰۰۰). چون سطح معناداری همگی کمتر از ۰/۰۵ می باشد، لذا در سطح اطمینان ۹۵٪ می توان بیان کرد که ضرایب این متغیرها معنی دار است. بنابراین فرضیه پژوهش رد نمی شود. به عبارت دیگر، ضرایب منفی و معنادار محافظه کاری بر متغیرهای مذکور در پیش بینی سود آتی، بیانگر آن است که افزایش محافظه کاری باعث کاهش توانایی اقلام فوق در پیش بینی سود آتی می شود.

۷-۳-۴- برآزش مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه چهارم

فرضیه چهارم: رقابت در بازار محصول بر توانایی اجزاء نقدی و تعهدی سود در پیش بینی سود سال آتی تاثیر دارد.

جدول ۷- مدل رگرسیونی برآزش داده شده برای آزمون فرضیه چهارم

$$NI_{t+1} = \gamma_0 + \gamma_1 M_t + \gamma_2 NDA_t + \gamma_3 DA_t + \gamma_4 \Delta CASH_t + \gamma_5 DIST_{E_t} + \gamma_6 DIST_{D_t} + \gamma_7 M_t * NDA_t + \gamma_8 M_t * DA_t + \gamma_9 M_t * \Delta CASH_t + \gamma_{10} M_t * DIST_{D_t} + \gamma_{11} M_t * DIST_{E_t} + \gamma_{12} Size_t + \gamma_{13} Lev_t + \gamma_{14} Beta_t + \vartheta_{t+1}$$

متغیر	مقدار ضریب	انحراف استاندارد	مقدار آماره تی	سطح معنی داری
M	-0.018	0.013	-1.412	0.159
DA	0.628	0.049	12.683	0.0000
NDA	0.597	0.077	7.668	0.0000
DCASH	0.759	0.086	8.774	0.0000
DISTD	0.625	0.065	9.622	0.0000
DISTE	0.740	0.044	16.778	0.0000
M*DA	-0.147	0.063	-2.355	0.0188
M*NDA	0.026	0.093	0.274	0.784
M*DCASH	0.079	0.117	0.675	0.499
M*DISTE	-0.099	0.084	-1.193	0.233
M*DISTD	-0.094	0.061	-1.541	0.124
SIZE	0.003	0.003	0.819	0.413
BETA	-0.042	0.067	-0.643	0.521
LEVE	-0.099	0.019	-5.117	0.000
C	0.069	0.045	1.554	0.121
مجذور R	0.60		میانگین متغیر وابسته	0.108
مجذور تعدیل شده R	0.58		انحراف معیار متغیر وابسته	0.15
انحراف استاندارد از رگرسیون	0.101		مجموع مربعات خطا	7.193
آماره f	55.03		آماره دوربین واتسون	1.93
احتمال معنی داری کل مدل	0.000			

* منبع: یافته های پژوهش

پیش بینی سود سال آتی دارد. به عبارت دیگر در شرایط رقابتی از پایداری اجزای سود کاسته می شود. این نتیجه منطبق با مبانی نظری و پژوهش‌های، لی و ژانگ (۲۰۱۶)، چن و همکاران (۲۰۰۷)، اسدی و همکاران (۱۳۹۶)، خواجوی و همکاران (۱۳۸۹) می باشد.

نتایج فرضیه سوم نشان می دهد که ضرایب متغیر تعاملی محافظه‌کاری بر توانایی اقلام تعهدی عادی، اقلام تعهدی غیر عادی، تغییرات وجه نقد، خالص نقد توزیع شده به بستانکاران و خالص نقد توزیع شده به بستانکاران و خالص نقد توزیع شده به سهامداران در پیش بینی سود سال آتی همگی معنی دار است. بنابراین فرضیه پژوهش رد نمی شود. به عبارت دیگر، ضرایب منفی و معنادار محافظه‌کاری بر متغیرهای مذکور در پیش بینی سود آتی، بیانگر آن است که افزایش محافظه‌کاری باعث کاهش توانایی اقلام فوق در پیش‌بینی سود آتی می‌شود. یعنی محافظه‌کاری باعث کاهش پایداری اجزای نقدی و تعهدی سود می‌شود. این نتیجه منطبق با مبانی نظری و پژوهش‌های، چن و همکاران (۲۰۱۴)، خواجوی و همکاران (۱۳۸۹) می باشد.

نتیجه فرضیه چهارم نشان می دهد که رقابت هیچ گونه تاثیر معناداری بر توانایی اجزای نقدی و تعهدی سود (بجز اقلام تعهدی اختیاری) سال جاری در پیش بینی سود سال آتی ندارد. به عبارت دیگر رقابت بر پایداری اجزای نقدی و تعهدی سود بی تاثیر است. در این فرضیه، فقط ضریب متغیر رقابت بر اقلام تعهدی اختیاری، منفی و معنادار است. به عبارتی با کاهش شاخص هرفیندال - هیرشمن که نشان دهنده افزایش رقابت در بازار محصول است، پایداری جز اقلام تعهدی اختیاری کاهش می یابد. این نتیجه منطبق با مبانی نظری و پژوهش‌های، لی و ژانگ (۲۰۱۶)، چن و همکاران (۲۰۰۷)، خواجوی و همکاران (۱۳۸۹) می باشد.

به تحلیل‌گران مالی و سرمایه‌گذاران، پیشنهاد می‌شود که در تحلیل‌ها و تصمیمات مالی خود به سطوح متفاوت پایداری اجزای نقدی و تعهدی سود، همچنین به اثر محافظه‌کاری و رقابت در بازار محصول بر پایداری سود و اجزای آن توجه نمایند. این موارد می‌تواند در الگوی قضاوت در مورد سطح کیفیت و پایداری سود شرکت‌ها لحاظ شود. با توجه به محدود بودن شرکت‌های نمونه باید در تعمیم نتایج تحقیق به سایر شرکت‌های بورسی و غیر بورسی، احتیاط نمود.

همچنین؛ ضرایب متغیرهای تعاملی رقابت بازار محصول بر توانایی اقلام تعهدی عادی، اقلام تعهدی غیر عادی، تغییرات در وجه نقد، خالص نقد توزیع شده به بستانکاران و خالص نقد توزیع شده به سهامداران در پیش‌بینی سود سال آتی، به ترتیب برابر است با (۰/۱۴۸، -۰/۰۲۶، -۰/۰۷۹، -۰/۰۹۹، -۰/۰۹۴) و سطح خطای آن‌ها به ترتیب برابر است با (۰/۰۱۹، ۰/۰۷۸۴، ۰/۴۹۹، ۰/۲۳۳ و ۰/۱۲۴). با توجه به اینکه سطح خطای تمامی ضرایب اجزای سود (به جز اقلام تعهدی اختیاری) بیش از ۵ درصد می‌باشد، لذا در سطح اطمینان ۹۵ درصد، می‌توان بیان کرد که رقابت تاثیر معناداری بر توانایی پایداری اجزای سود ندارد. در این فرضیه، فقط ضریب متغیر رقابت بر اقلام تعهدی اختیاری، منفی و معنادار است. به عبارتی با افزایش رقابت در بازار محصول، پایداری جز اقلام تعهدی اختیاری کاهش می‌یابد.

۸- نتیجه‌گیری و پیشنهادات

هدف این مقاله بررسی سنجش پایداری و توانایی سود و اجزاء نقدی و تعهدی آن در پیش‌بینی سود سال آتی تحت شرایط محافظه‌کاری و رقابت در بازار محصول در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نتیجه فرضیه اول حاکی از آن است که محافظه‌کاری حسابداری تاثیر منفی و معناداری بر توانایی سود جاری در پیش‌بینی سود آتی دارد. به عبارت دیگر با افزایش محافظه‌کاری از پایداری سود کاسته می‌شود. محافظه‌کاری به دلیل شناسایی سریع تر زیان‌ها و کاهش ارزش دارایی‌ها، موجب می‌شود در عمل بخشی از هزینه‌های دوره‌های آتی با درآمدهای دوره جاری، مقابله شوند. این نحوه برخورد به وضوح یک انحراف از اصل تطابق بوده، سود حسابداری را در طول زمان دچار نوعی نوسان و اختلال نموده و از پایداری آن می‌کاهد (باسو، ۱۹۹۷). این نتیجه منطبق با مبانی نظری و پژوهش‌های، چن و همکاران (۲۰۱۴)، خواجوی و همکاران (۱۳۸۹) می‌باشد.

نتیجه فرضیه دوم حاکی از آن است که شاخص رقابت بازار محصول (هرفیندال - هیرشمن)، رابطه منفی و معناداری بر توانایی سود جاری در پیش‌بینی سود آتی دارد. از آنجایی که این شاخص رابطه معکوسی با میزان رقابت دارد، می‌توان بیان کرد که با افزایش رقابت در بازار محصول، پایداری سود کاهش می‌یابد. نتیجه آزمون این فرضیه، منطبق با مبانی نظری تحقیق و مطابق با نتایج پژوهش‌های؛ بالاکریشن و کوهن (۲۰۱۳)، چنگ و همکاران (۲۰۱۳)، فخاری و همکاران (۱۳۹۶)، شمسی خلوت و آقابگی (۱۳۹۵) نمازی و همکاران (۱۳۹۳)، عباس اجزای نقدی و تعهدی سود جاری در

فهرست منابع

- * اسدی، غلامحسین، نادری نور عینی، محمد مهدی و سرفراز، منصور، (۱۳۹۶)، «تاثیر محافظه کاری بر پایداری اقلام تعهدی»، حسابداری مالی، شماره ۳۶، صص ۳۲-۵۲.
- * احمدی، نوشین، هاشمی، سید عباس وهادی، هادی، (۱۳۹۸)، «بررسی سودمندی افزایش پایداری تفاضلی مختص شرکت بر توان پیش بینی کنندگی مدل‌های مقطعی پیش بینی سود»، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۳۲، صص ۱۶۰-۱۴۵.
- * خواجهی، شکرالله، ولیپور، هاشم، عسگری، سهیلا، (۱۳۸۹)، «بررسی تاثیر محافظه کاری بر پایداری سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۸، صص ۱۲۹-۱۱۲.
- * دستگیر، محسن، سروش یار، افسانه و علی احمدی، سعید، (۱۳۹۲)، «ارزیابی تاثیر تغییرات غیرعادی و وجه نقد در پایداری سود و کارایی بورس اوراق بهادار تهران در تشخیص ویژگیهای پایداری اجزای سود»، دانش حسابداری، شماره ۱۳، صص ۷-۲۷.
- * صادقی، محسن، دستگیر، محسن، امیری، هادی، (۱۳۹۷)، «بررسی تمرکز سرمایه گذاران بر پایداری اقلام تعهدی و جریان های نقدی در سال های گزارش زیان»، فصلنامه حسابداری مالی، شماره ۳۷، صص ۱-۲۳.
- * رضایی، فرزین، ویسی حصار، ثریا، (۱۳۹۸)، «بررسی پایداری و قیمت گذاری سود، اقلام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی در شرکت‌ها»، دانش حسابداری مالی، شماره ۲۰، صص ۲۱۰-۱۸۷.
- * شمسی خلوت، محمد و آقا بیگی، مهدی، (۱۳۹۵)، «تاثیر رقابت در بازار محصول بر پایداری سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، دومین همایش ملی مباحث نوین در حسابداری، مدیریت و کارآفرینی.
- * صالحی، الله کرم، (۱۳۹۵)، «انواع محافظه کاری و رابطه آن با کیفیت سود»، بررسی های حسابداری، شماره ۱۳، صص ۹۵-۱۱۴.
- * صالحی، الله کرم، (۱۳۹۵)، «بررسی تاثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری سود»، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۲۰، صص ۴۷-۵۹.
- * عباس زاده، محمدرضا، ودیعی، محمد حسین و بیگی، بهزاد، (۱۳۹۳)، «تاثیر رقابت بازار محصول بر روی
- معیارهای مختلف کیفیت سود مبتنی بر اصول فعالیت حسابداری»، اولین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت.
- * عظیمی یانچشمه، مجید، (۱۳۹۳)، «مطالعه رابطه بین پایداری اقلام تعهدی و بازده سهام»، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۲۱، صص ۱۳۳-۱۱۲.
- * فخاری، حسین، حسن نتاج کردی، محسن و محمدی، جواد، (۱۳۹۶)، «بررسی اثر میانجی قدرت پیش بینی کنندگی سود بر رابطه بین رقابت در بازار محصول و بازده سهام»، پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۳۴، صص ۱۲۱-۱۰۳.
- * فغانی ماکرانی، خسرو، احمدی، یاسر، (۱۳۹۲)، «بررسی پایداری تغییرات غیر عادی در اجزای سود حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۷، صص ۶۰-۴۹.
- * مشایخی، بیتا، فدایی نژاد، محمد اسماعیل و کلاته رحمانی، راحله، (۱۳۸۹)، «مخارج سرمایه ای، اقلام تعهدی و بازده سهام»، پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۱، صص ۷۷-۹۲.
- * نمازی، محمد، ابراهیمی، شهلا، (۱۳۹۱)، «بررسی ارتباط بین ساختار رقابتی بازار محصول و بازده سهام»، پژوهش های تجربی حسابداری مالی، شماره ۳، صص ۲۷-۹.
- * نمازی، محمد، رضایی، غلامرضا و ممتازیان، علیرضا (۱۳۹۳)، «رقابت در بازار محصول و کیفیت اطلاعات حسابداری»، پیشرفت های حسابداری مالی، شماره ۶۷، صص ۱۶۶-۱۳۱.
- * یوسفی اصل، فرزانه، باقری پر مهر، شعله و منصوره فهمی، (۱۳۹۶)، «بررسی تأثیر جزء نقدی سود بر پایداری سود و بازده سهام»، پژوهش های نوین در حسابداری و حسابرسی، شماره ۳، صص ۹۸-۷۷.

* Abousamak, Ahmed. (2018). " The effect of earning persistence and components of earning on the predictability of earning: evidence from an emerging market ". Economics and Business Research, Vol.16, No. 3, Pp. 405-413.

* Alen, F. , Gale, D. (2000). "Financial Contagion". The Journal of Political Economy, Vol.108, No. 1, Pp. 1-33.

* Ball, R., Shivakumar, L. (2005). "Earnings Quality in UK Private Firms : Comparative Loss Recognition Timeliness". Journal of Accounting and Economics.Vol. 39. No. 1, Pp. 83-128.

* Basu, S. (1997)."The Conservatism Principle and The Asymmetric Timeliness of Earnings". Journal of Accounting and Economics.Vol. 24. No 1.Pp 3-37.

- * Peress, Martikis. (2010). "Product market competition, insider trading and stock market efficiency", *Journal of Finance* Vol. 35, No.10, Pp.1-43.
- * Richardson, S.A., Sloan, R.G., Soliman, M.T., Tuna, I. (2005). "Accrual Reliability, Earnings Persistence and Stock Prices". *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 39, No.7, Pp.437-485.
- * Sloan, R. (1996). "Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows About Future Earnings?" *The Accounting Review*, Vol.71, No.10, Pp. 289-315.
- * Wakil, G., P, Alam. (2014). " Conservatism , Accruals Persistence Asymmetry and stock Returns". Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1985743>
- * Xie, H. (2001). "The mispricing of abnormal accruals". *The Accounting Review*, Vol.76, Pp. 357-373.
- * Yutao, L. Zhang.W. (2015). " Conditional Conservatism and Persistence of Accruals Components". *Canadian Journal of Administrative Sciences*, Vol.32, Pp. 15-29.
- * Balakrishnan, K., Cohen, D. A. (2011). "Product market competition and financial accounting misreporting". *Journal of Accounting and Economics*. Vol, 55. No. 2, Pp. 93-138.
- * Beisland, L. , M. Hamberg. (2013). " Earnings Sustainability, Economic Conditions and the Value Relevance of Accounting Information". *Journal of Management* .Vol.29, No.3, Pp. 314-324 .
- * Chen, J., Shane, P. (2010). "Earnings Persistence and Mispricing Implications of Abnormal Changes in Cash". *Journal of Accounting Research*, Vol. 22, No. 12 , Pp.190-234.
- * Chen, J., Shane, P. (2014). "Changes in Cash: Persistence and Pricing Implications". *Journal of Accounting Research*, Vol. 52, No.10, Pp.599-634.
- * Chen, L., Folsom, D., Paek, W., and Sami, H. (2014). "Accounting Conservatism, Earnings Persistence, and Pricing Multiples on Earnings". *Accounting Horizons* , Vol. 28, No.2, Pp.233-260.
- * Chen, S., Wang, K., Li, X. (2012). "Product Market Competition, Ultimate Controlling Structure and Related Party Transaction". *China Journal of Accounting Research*, Vol. 5, No.6, Pp.293-306.
- * Cheng, P., Man, P., & Yi, C. H. (2013). "The impact of product market competition on earnings quality". *Accounting and Finance*, Vol. 53, No.8, Pp. 137-162.
- * Dechow, P., Richardson, S. Sloan, R. (2008). "The Persistence and Pricing of the Cash Component of Earnings". *Journal of Accounting Research*, Vol.46, No.12, Pp. 537-606.
- * Dechow, P., Sloan, R. ,Sweeny, A. (1995). "Detecting Earning Management". *The Accounting Review*, Vol. 70, No. 2, Pp.193-225.
- * Esmeray , E., Esmeray , A. (2016). "Earning Persistence in Turkey". *Research Journal of Finance and Accounting*, Vol. 43, No. 6, Pp.58-61.
- * Kale, J. R., & Loon, Y. C. (2011). "Product market power and stock market liquidity". *Journal of Financial Markets*, 14, 376-410
- * Kedia, S. , T.Philippon. (2009). "The economics of fraudulent accounting". *Review of Financial Studies*, Vol.1, No.9, pp. 57-73.
- * Khan, M. Watts.R. (2009). "Estimation and Empirical Properties of a Firm- Year Measure of Accounting Conservatism". *Journal of Accounting and Economics*, Vol.42, No.4, Pp. 132-150.
- * Lev, B. (1983). "Some Economic Determinants of the Time-Series Properties of Earnings". *Journal of Accounting and Economics*. Vol. 5, No.4, Pp. 31-38.
- * Li. S. Zhang. X. (2016). "Product Market Threats and Stock Crash Risk". *The Accounting Review*, Vol. 79, Pp. 115-130.
- * Papanastasopoulos, G., Thomakos, D., & Wang, T., (2011). "Accruals and The Performance of Stock Returns Following External Financing Activities ". *British Accounting Review*, Vol.43, Pp.214-229.
- * Panagiotis, G. Artikis, Georgios, A. Papanastasopoulos. (2016). "Implications of the Cash Component of Earnings for Earnings Persistence and Stock Returns", *The British Accounting Review*, Vol. 75, No.8, Pp.200-253.

یادداشت ها

¹.Sloan

².Xie

³.Richardson , Sloan, Soliman

⁴.Chen & Shane

⁵. Artikis& Papanastasopoulos

⁶. Kedia & Philippon

¹.Wakil & Alam

⁸. Richardson & Sloan

³.Li & Zhang

¹⁰. Balakrishnan & Cohen

¹¹. Cheng, Man & Yi

¹².Peress

¹³. Kale & Loon

¹⁴.Garency

¹⁵. Ahmed Abousamak

¹⁶. International Financial Reporting Standards (IFRS)

⁴. Papanastasopoulos & Artikis

¹. Esmeray & Esmeray

².Tupras

²⁰. Panagiotis & Georgios

²¹. Chen, Folsom, Paek & Sami

²². Beisland & Hamberg

²³. Dechow, Sloan & Sweeny

²⁴. Khan & Watts

²⁵.Basu

²⁶.Herfindahl – Hirschman Index (HHI)

²⁷. Chen , Wang & Li